

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)
den 3 december 1998 *

I mål C-259/97,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Finanzgericht Düsseldorf (Tyskland), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Uwe Clees

och

Hauptzollamt Wuppertal,

avseende tolkningen av nummer 9705 i kombinerade nomenklaturen i bilaga 1 till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 av den 23 juli 1987 om tulltaxe- och statistik-nomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan (EGT L 256, s. 1; svensk special-utgåva, område 11, volym 13, s. 22),

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P. J. G. Kapteyn samt domarna H. Ragnemalm och K. M. Ioannou (referent),

* Rättegångsspråk: tyska.

generaladvokat: P. Léger,
justitiesekreterare: R. Grass,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Uwe Clees, genom advokaten Stefan Hertwig, Köln,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom Fernando Castillo de la Torre, rättstjänsten, och Karin Schreyer, tysk tjänsteman förordnad att tjänstgöra vid kommissionens rättstjänst inom ramen för utbytet med nationella tjänstemän, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 11 juni 1998 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Finanzgericht Düsseldorf har genom beslut av den 2 juli 1997, som inkom till domstolens kansli den 18 juli 1997, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget ställt en fråga avseende tolkningen av nummer 9705 i kombinerade nomenklaturen i bilaga 1 till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 av den 23 juli 1987 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan (EGT L 256, s. 1, svensk specialutgåva, område 11, volym 13, s. 22, nedan kallad KN).

2 Frågan har uppkommit i en tvist mellan Uwe Clees och Hauptzollamt (huvudtullkontoret) Wuppertal rörande tullklassificeringen av ett begagnat motorfordon.

3 Det framgår av beslutet om hänskjutande att Uwe Clees den 29 april 1991 vid det behöriga tullkontoret ansökte om tullklarering för fri omsättning av en begagnad bil av modell Mercedes-Benz 300 SL, tillverkad år 1956, såsom samlarobjekt av historiskt intresse som omfattas av nummer 9705 i KN. Nummer 9705, som hör till kapitel 97 med titeln "Konstverk, föremål för samlingar och antikviteter", har följande lydelse:

"Samlingar och samlarobjekt av zoologiskt, botaniskt, mineralogiskt, anatomiskt, historiskt, arkeologiskt, paleontologiskt, etnografiskt eller numismatiskt intresse."

4 Efter att ha undersökt fordonet konstaterade tullkontoret följande: "Chassinumret överensstämmer. Fordonet har en särpräglad design, det har nämligen dörrar med vippanordning (måsvingedörrar). Förutom raritetsvärdet finns det således anledning att godta att föremålets konstruktion är av historiskt intresse (tillverkningsår: 1956). 9705 0000 0003." Uwe Clees begäran bifölls således genom tulltaxeringsbeslut av den 29 april 1991.

5 Den 16 juli 1992 skickade tullmyndigheten i fråga emellertid ett ändrat tulltaxeringsbeslut avseende importtull till Uwe Clees, med motiveringen att det bedömda fordonet felaktigt hade klassificerats enligt nummer 9705, och att det skulle kvalificeras som begagnad bil som omfattas av nummer 8703 i KN i enlighet med domstolens dom av den 10 oktober 1985 i mål 200/84, Daiber (REG 1985, s. 3363).

- 6 Efter det att Uwe Clees begärde omprövning av tullmyndighetens ändrade tulltaxeringsbeslut avseende importtull och denna begäran avslogs den 1 februari 1993, väckte han talan vid Finanzgericht Düsseldorf.
- 7 Denna domstol konstaterade att fordonet i fråga inte uppfyllde kriteriet "av historiskt intresse", såsom detta tolkades i domen i det ovannämnda målet Daiber. Den anser dock att denna tolkning inte längre är gällande efter det att kommissionen med stöd av artikel 9.1 i förordning nr 2658/87 antog förklarande anmärkningar avseende nummer 9705 i KN (EGT C 127, 1996, s. 3).
- 8 Eftersom Finanzgericht Düsseldorf dock var osäker på huruvida de villkor som fastställts i kommissionens förklarande anmärkningar överensstämmer med de principer som domstolen fastställde i det ovannämnda målet Daiber, förklarade den målet vilande och underställde domstolen följande tolkningsfråga:

"Skall nummer 9705 i kombinerade nomenklaturen i bilaga 1 till förordning (EEG) nr 2658/87, i dess lydelse enligt förordning (EEG) nr 2472/90, tolkas på så sätt att fordon som kan hänföras till samlarobjekt av historiskt intresse i regel är

— fordon i originalskick som ej undergått väsentliga ändringar i chassi, styr- eller bromssystem, motor etc.,

— är minst 30 år gamla, och

— av en modell eller typ som inte längre är i produktion?"

- 9 Det skall erinras om att i målet Daiber ställde Finanzgericht Baden-Württemberg två tolkningsfrågor avseende tolkningen av nummer 9905 i Gemensamma tulltaxan (nedan kallad GTT), i dess avfattning före införandet av KN, vars lydelse nästan är identisk med nuvarande nummer 9705. Domstolen besvarade frågorna på följande sätt:

- ”— Samlarobjekt i den mening som avses i nummer 9905 i GTT är de föremål som har de egenskaper som krävs för att ingå i en samling, det vill säga föremål som har ett särskilt raritetsvärde, inte används för sitt ursprungliga ändamål, är föremål för speciell handel utanför den vanliga handeln med liknande bruksföremål och har ett högt värde.
- De föremål som åskådliggör ett betydelsefullt steg i utvecklingen av mänskliga landvinningar, eller ett skede av denna utveckling, skall anses utgöra samlarobjekt av historiskt eller etnografiskt intresse i den mening som avses i nummer 9905 i GTT.”

- 10 Efter det att kommissionen konstaterat att det ovannämnda målet Daiber tolkats på olika sätt av nationella tullmyndigheter, antog den ovannämnda förklarande anmärkningar. Punkt 1 i dessa förklarande anmärkningar har följande lydelse:

”Detta nummer omfattar motorfordon som samlarföremål av historiskt intresse om de uppfyller kriterierna i domen från Europeiska gemenskapernas domstol i mål nr 200/84 och följaktligen

- har ett särskilt raritetsvärde,
- inte används för sitt ursprungliga ändamål,

- är föremål för speciell handel utanför den vanliga handeln med liknande bruksföremål,
- har ett högt värde, och
- åskådliggör ett betydelsefullt steg i utvecklingen av mänskliga landvinningar eller ett skede av denna utveckling.

Mot bakgrund av att ett motorfordon i grunden är ett bruksföremål med en relativt kort livslängd och som konstant är underkastat en fortskridande teknisk utveckling, kan — såvida fakta inte uppenbart talar emot det — de ovanstående förutsättningararna i den nämnda domen anses vara uppfyllda för:

- Fordon i originalskick som ej undergått väsentliga ändringar i chassi, styr- eller bromssystem, motor etc., är minst 30 år gamla och av en modell eller typ som inte längre är i produktion.
- Alla fordon som tillverkats före 1950, även i icke körbart skick.”

¹¹ Den nationella domstolen har påpekat att alla äldre fordon inte nödvändigtvis uppfyller dessa kriterier, vilket framgår av de förklarande anmärkningarna i fråga. Enligt de principer som domstolen fastslagit är det således uteslutet att alla fordon

i originalskick som har ett högt värde, är minst trettio år gamla och som inte längre är i produktion, kan åskådliggöra ett betydelsefullt steg i utvecklingen av mänskliga landvinningar.

- 12 Det skall inledningsvis erinras om att tolkningen i en dom från domstolen av en bestämmelse i fråga om tullklassificering inte kan ändras till följd av att kommissionen antar förklarande anmärkningar, som utgör ett viktigt medel för att säkerställa att medlemsstaternas tullmyndigheter tolkar KN på ett enhetligt sätt, likväl utan att vara rättsligt tvingande (dom av den 16 juni 1994 i mål C-35/93, Develop Dr. Eisbein, REG 1994, s. I-2655, punkt 21). Frågan är just huruvida anmärkningarna i fråga överensstämmer med de principer som fastställdes genom domstolens rättspraxis rörande tolkningen av tullbestämmelsen i fråga.
- 13 Det skall därefter understrykas att domstolen har fastställt att det inte är tillräckligt att ett föremål uppfyller kriteriet "samlarobjekt", det vill säga att det endast har de egenskaper som krävs för att ingå i en samling, för att klassificeras enligt tulltaxenumret i fråga. Det måste även vara av "historiskt eller etnografiskt intresse". Domstolen har således fastställt att båda dessa villkor måste vara uppfyllda (se domen i det ovannämnda målet Daiber, punkt 22).
- 14 Vad beträffar det första villkoret skall de föremål som uppfyller de fyra kriterier som anges i den första strecksatsen i domslutet i det ovannämnda målet Daiber anses ha de egenskaper som krävs för att ingå i en samling. Det skall konstateras att de kriterier som anges i de första fyra strecksatserna i första stycket i kommissionens förklarande anmärkningar avseende det första villkoret, motsvarar de kriterier som domstolen fastställt i målet Daiber.
- 15 Vad beträffar det andra villkoret, nämligen att föremålet i fråga även skall vara av historiskt eller etnografiskt intresse, konstaterade domstolen i målet Daiber att begreppet "historia" innefattar mänsklighetens utveckling och mänskliga landvinningar inom alla områden (punkt 23), även på biltillverkningsområdet. Följaktligen

kan ett motorfordon, som har samband med mänskliga landvinningar inom detta teknikområde, vara av historiskt eller etnografiskt intresse när det åskådliggör ett betydelsefullt steg i utvecklingen av mänskliga landvinningar eller ett skede av denna utveckling (domen i målet Daiber, andra strecksatsen i domslutet).

- 16 Kommissionen har inför domstolen förklarat att de tre kriterier som anges i punkt 1 andra stycket första strecksatsen i de förklarande anmärkningarna som det hänvisas till i tolkningsfrågan, nämligen att fordonet i fråga skall vara i originalskick, vara minst 30 år gammalt och av en modell eller typ som inte längre är i produktion, endast har samband med det andra villkoret avseende historiskt eller etnografiskt intresse. Dessa påverkar inte på något sätt tillämpningen av de fyra kriterier som fastställts av domstolen i den första strecksatsen i domslutet i målet Daiber vad beträffar det första villkoret.
- 17 Kommissionen har för övrigt påpekat att de tre kriterierna i fråga, som fastställts i samarbete och i samförstånd med företrädare för medlemsstaternas tullmyndigheter, endast utgör en presumtion att de krav som fastställts av domstolen i det nämnda målet Daiber är uppfyllda.
- 18 I det avseendet skall det understrykas att den förutsättning som kommissionen har baserat sig på, nämligen att ett motorfordon i grunden är ett bruksföremål med en relativt kort livslängd och som konstant är underkastat en fortskridande teknisk utveckling, är riktig och överensstämmer med den ståndpunkt som domstolen intog i målet Daiber. Eftersom begreppet historia omfattar mänskliga landvinningar inom alla områden, skall hänsyn tas till de särskilda grunddragen inom varje område. Den är därför lämpligt att ta hänsyn till att ett motorfordon är ett föremål som i princip tillverkas för bruksändamål och inte som minnesmärke, och som tillverkats enligt de tekniska kunskaper som förelåg vid denna tidpunkt.

- 19 På grundval av denna förutsättning har kommissionen som första kriterium fastställt att fordonet i fråga skall vara i originalskick och ej ha undergått väsentliga ändringar i dess viktigaste beståndsdelar. Detta kriterium är motiverat. Ett fordon som inte är i originalskick kan nämligen inte vittna om den tekniska utvecklingen vid den tidpunkt då det tillverkades.
- 20 På samma sätt är kriteriet att fordonet i fråga inte längre skall vara i produktion motiverat. Ett fordon som fortfarande tillverkas är nämligen av aktuellt intresse för konsumenterna på grund av sin bruksfunktion och kan således inte vara av historiskt intresse som hänger samman med en förgången tidsålder.
- 21 Kriteriet avseende det berörda fordonets minimiålder skall beaktas tillsammans med kriteriet att fordonet inte längre skall vara i produktion, eftersom ett fordon som är minst 30 år gammalt i princip är av en modell som inte längre är i produktion och inte kan vara av intresse på grund av sin bruksfunktion. Det skall dock beaktas att detta kriterium är relativt, eftersom det inte kan uteslutas att ett nyare fordon kan ha egenskaper som gör att det är av historiskt intresse.
- 22 Det skall således fastslås att de tre kriterierna i fråga, såsom grundläggande omständigheter för den presumtion som kommissionen fastställt, inte avviker från den ståndpunkt som domstolen intog i det ovannämnda målet Daiber. De fordon som uppfyller dessa kriterier är nämligen i princip lämpade för att vittna om tekniska och estetiska särdrag vid den tidpunkt då de tillverkades och således åskådliggöra i synnerhet en utvecklingsperiod av mänskliga landvinningar inom biltillverkningsområdet.
- 23 Denna slutsats bekräftas dessutom av syftet, som domstolen fastställde, med den tullbefrielse som införts genom nummer 9705 i KN, som är att underlätta kulturella och pedagogiska utbyten mellan folk (domen i det ovannämnda målet Daiber, punkt 15).

- 24 Däremot är den omständigheten att ett fordon uppfyller de tre kriterier som kommissionen uppställt inte tillräckligt för att fordonet skall klassificeras enligt nummer 9705 i KN. Om de tre kriterierna är uppfyllda har det för det första endast uppställts en presumtion att det föreligger ett historiskt eller etnografiskt intresse. Denna presumtion hävs om den behöriga myndigheten visar att fordonet inte har någon specifik karaktär som hör samman med en period i det förflutna, eftersom det inte kan åskådliggöra ett betydelsefullt steg i utvecklingen av mänskliga landvinningar eller ett skede av denna utveckling. För det andra krävs fortfarande att de fyra kriterier som angavs i den första strecksatsen i domslutet i målet Daiber är uppfyllda, avseende de egenskaper som krävs för att ett fordon skall kunna ingå i en samling.
- 25 Följaktligen skall den nationella domstolens fråga besvaras så att nummer 9705 i KN skall tolkas på så sätt att motorfordon presumeras vara av historiskt eller etnografiskt intresse om de är
- fordon i originalskick som ej undergått väsentliga ändringar i chassi, styr- eller bromssystem, motor etc.,
 - minst 30 år gamla, och
 - av en modell eller typ som inte längre är i produktion.

De motorfordon som uppfyller dessa villkor är dock inte av historiskt eller etnografiskt intresse om den behöriga myndigheten visar att de inte kan åskådliggöra ett betydelsefullt steg i utvecklingen av mänskliga landvinningar eller ett skede av denna utveckling.

De kriterier som fastställts i domstolens rättspraxis, avseende de egenskaper som krävs för att ett fordon skall kunna ingå i en samling, skall dessutom vara uppfyllda.

Rättegångskostnader

- 26 De kostnader som har förorsakats kommissionen, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

— angående den fråga som genom beslut av den 2 juli 1997 har ställts av Finanzgericht Düsseldorf — följande dom:

Nummer 9705 i kombinerade nomenklaturen i bilaga 1 till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 av den 23 juli 1987 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan skall tolkas på så sätt att motorfordon presumeras vara av historiskt eller etnografiskt intresse om de är

— fordon i originalskick som ej undergått väsentliga ändringar i chassi, styr- eller bromssystem, motor etc.,

— minst 30 år gamla, och

— av en modell eller typ som inte längre är i produktion.

De motorfordon som uppfyller dessa villkor är dock inte av historiskt eller etnografiskt intresse om den behöriga myndigheten visar att de inte kan åskådliggöra ett betydelsefullt steg i utvecklingen av mänskliga landvinningar eller ett skede av denna utveckling.

De kriterier som fastställts i domstolens rättspraxis, avseende de egenskaper som krävs för att ett fordon skall kunna ingå i en samling, skall dessutom vara uppfyllda.

Kapteyn

Ragnemalm

Ioannou

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 3 december 1998.

R. Grass

P. J. G. Kapteyn

Justitiesekreterare

Ordförande på fjärde avdelningen